

OECD Publishing. URL: https://www.oecd.org/en/publications/behavioural-insights-and-public-policy_9789264270480-en.html

2. Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council on payment services in the internal market. *Official Journal of the European Union*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015L2366>

3. Нечипоренко А.В. Вплив ринку фінтех на трансформацію фінансових послуг в Україні: структурні зрушення та розвиток в умовах воєнної економіки. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2026. № 1 (19). С. 136-147.

4. Операції з платіжними картками у 2025 році: більшість – безготівкові. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-platijnimi-kartkami-u-2025-rotsi-bilshist--bezgotivkovi>

5. Кужелев М. О., Нечипоренко А. В. Вплив поведінкових факторів на управління фінансовою діяльністю корпорації: теоретичні аспекти. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2018. № 2. С. 154 – 168.

6. UNITED24 raises \$1.4 billion in three years of global support for Ukraine. *UNITED24 Media*. URL: <https://united24media.com/latest-news/united24-raises-14-billion-in-three-years-of-global-support-for-ukraine-8101>

7. The 17 Sustainable Development Goals. *United Nations*. URL: <https://sdgs.un.org/goals>

УДК 330.341:336.7

Якубчак К. В., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Науковий керівник – **Кужелев М. О.**,
д.е.н., професор, Національний
університет «Києво-Могилянська
академія», м. Київ, Україна

ВПЛИВ ФІНТЕХ НА ДОСТУПНІСТЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Одним із факторів, що трансформують фінансовий сектор, є фінансові технології (далі – фінтех). Їх розвиток змінює традиційні моделі надання фінансових послуг, забезпечуючи ширший доступ до них, цим самим підвищуючи ефективність фінансової системи. Для України ця проблематика набуває особливої актуальності в умовах повномасштабної війни, що посилює потребу у доступних та швидких фінансових сервісах. У цьому контексті фінансові технології виступають важливим інструментом підвищення

доступності фінансових послуг та забезпечення сталого розвитку.

У Національній стратегії розвитку фінансової грамотності до 2030 року, фінансову інклюзію розглядають як наявність доступу населення та бізнесу до корисних і доступних фінансових продуктів та послуг (платежів, заощаджень, кредитів, страхування), а також створення умов для їх активного використання з метою стимулювання економічного зростання та зменшення соціальної нерівності [1, с. 38].

Згідно з звітом Global Findex 2025 можна констатувати суттєве зростання доступу населення до фінансових послуг. Зокрема, частка дорослого населення України, що має рахунок у фінансовій установі, зросла приблизно з 40% у 2011 році до 88% у 2024 році [2, с. 87]. Однак сам факт наявності банківського рахунку не відображає рівень активності населення на ринку банківських послуг, оскільки доступ не завжди означає активне використання фінансових послуг [3]. У 2024 році близько 83% населення України здійснювали або отримували цифрові платежі, що свідчить про високий рівень інтеграції фінансових послуг у повсякденну економічну діяльність [2, с. 299]. Таким чином, цифрові платежі можуть розглядатися як індикатор активної фінансової інклюзії, який відображає не лише формальний доступ до фінансових послуг, а й реальний рівень їх використання.

Доречно тут звернутися до статистики від НБУ стосовно операцій з платіжними картками. Протягом 2025 року кількість операцій з використанням платіжних карток, емітованих українськими банками та фінансовими установами, була 9 512,3 млн грн, а загальна сума становила 7 157,2 млрд грн. Це більше ніж в 2024 на 10% та 9% відповідно. Частка безготівкових операцій за кількістю ставила аж 95,5%, тоді як за сумою лише 65,4% [4].

Цю різницю частково можна пояснити тим, що безготівкові операції переважають у повсякденних розрахунках і мають, як правило, меншу середню суму, тоді як значна частина великих за сумою операцій і надалі здійснюється у готівковій формі. Але також тут варто враховувати й інші причини. Наприклад, у своїй статті дослідниці Науменкова С. та Міщенко С. систематизували перешкоди, через які залучення населення до офіційної фінансової системи може сповільнюватися. Так, серед ключових бар'єрів, пов'язаних з діяльністю фінансових установ, виступають: відсутність довіри до фінансових установ (50,3% населення називають цю причину), висока вартість фінансових послуг (40%), віддаленість фінансових установ (22,4%) [5, с. 143]. Варто зазначити, що ця стаття вийшла у 2020 році, тому значення останньої з названих перешкод уже суттєво скоротилося. Також дослідниці назвали і бар'єри, не пов'язані з діяльністю фінансових установ, серед них недостатність коштів (58,4%),

наявність рахунку у одного з членів родин (21,3%), відсутність необхідної документації (8,3%), відсутність необхідності у рахунку (7,2%) та релігійні причини (3%) [5, с. 143].

Розвиток фінансових технологій в Україні відбувається не просто як зростання кількості компаній, а як поступове формування повноцінної цифрової фінансової екосистеми. За даними каталогу фінтех-компаній, на ринку функціонує близько 260 компаній, причому значна їх частина вже перебуває на стадії масштабування або зрілості, а 76% досягли точки беззбитковості [6]. Це свідчить про те, що фінтех в Україні переходить від етапу становлення до більш стабільного розвитку. Водночас структура ринку показує, що ключову роль відіграють технологічна інфраструктура та платіжні сервіси, що на пряму пов'язані зі зростанням безготівкових розрахунків і попитом на цифрові фінансові рішення [7]. Показово, що 84% компаній фінансуються переважно власним коштом, а 74% не мають досвіду залучення інвестицій, що вказує на обмежений доступ до капіталу, але водночас і на високий рівень адаптивності бізнесу до ризиків [6]. У сукупності це означає, що український фінтех розвивається в умовах обмежених ресурсів, але за рахунок гнучкості, технологічності та орієнтації на реальні потреби користувачів, що і забезпечує його роль як одного з ключових драйверів цифровізації фінансових послуг.

У контексті сталого розвитку підвищення доступності фінансових послуг відіграє важливу роль у забезпеченні економічної та соціальної стійкості. Фінансові технології сприяють розширенню фінансової інклюзії, що дозволяє домогосподарствам ефективніше управляти фінансовими ресурсами, формувати заощадження та отримувати доступ до кредитних ресурсів. Це, у свою чергу, стимулює економічну активність та розвиток підприємництва. Таким чином, розвиток фінансових технологій безпосередньо пов'язаний із досягненням Цілі сталого розвитку 8 «Гідна праця та економічне зростання», а також сприяє реалізації ЦСР 9 «Інновації та інфраструктура» та ЦСР 10 «Зменшення нерівності» [8].

Підсумовуючи, фінансові технології відіграють визначальну роль у підвищенні доступності фінансових послуг в Україні та трансформації фінансової інклюзії від формального доступу до активного використання фінансових інструментів. Аналіз показує, що поряд із суттєвим зростанням рівня фінансової інклюзії зберігаються структурні обмеження, пов'язані з соціально-економічними та цифровими факторами. Подальший розвиток фінансових технологій, разом із підвищенням рівня цифрової та фінансової грамотності населення, може стати ключовим чинником забезпечення сталого соціально-економічного розвитку України.

Література

1. Національна стратегія розвитку фінансової грамотності до 2030 року. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/strategy-fin-literacy>
2. The Global Findex Database 2025. *World Bank*. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/globalindex>
3. Кужелєв М. О. Цифровізація як чинник формування конкурентних переваг банківських установ на ринку споживчого кредитування України. *Науковий вісник Полісся*. 2025. № 2(31). С. 445-457.
4. Операції з платіжними картками у 2025 році: більшість – безготівкові. *НБУ*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-platijnimi-kartkami-u-2025-gotsi-bilshist--bezgotivkovi>
5. Науменкова С., Міщенко С. Цифрова фінансова інклюзія: можливості та обмеження для України. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2020. № 1-2 (274-275). С. 133-149.
6. Український фінтех каталог 2026. *Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній*. URL: https://fintechua.org/fintech_catalog_2025.
7. Nechyporenko A., Sulyma M., Ovcharuk S., Leontieva M. The impact of innovation on the financial architecture of the national economy. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2025. №5(64). P. 397–412.
8. 17 Цілей сталого розвитку. *Global Compact*. URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>

УДК 330.675

Левченко В.П., д.е.н., професор,
Поповіченко Д.О., здобувач освіти
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ESG-БАНКІНГ ЯК МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

В умовах післявоєнного відновлення України особливого значення набуває пошук фінансових механізмів, які здатні не лише забезпечити залучення ресурсів, а й сприяти довгостроковій економічній стійкості, соціальній збалансованості та екологічній доцільності відбудови. Йдеться не лише про відновлення зруйнованої інфраструктури, виробничих потужностей чи житлового фонду, а про формування нової моделі розвитку, що має бути більш стійкою, прозорою та узгодженою з європейськими підходами до фінансування.